

A. V. FLOROVSKIJ :

ČESKO-RUSKÉ OBCHODNÍ STYKY V MINULOSTI. X—XVIII. STOLETÍ**(Praha, Státní Pedagogické Nakladatelství, 1954, 394, 1 o., 16 tb., 1 tk.)****(CSEH—OROSZ KERESKEDELMI KAPCSOLATOK A MÚLTBAN. X—XVIII. SZÁZAD)**

A prágai Nemzeti Technikai Múzeum tudományos és dokumentációs osztályának kiadásában megjelent vaskos kötet hatalmas anyaggyűjtés alapján mutatja be a cseh és orosz kereskedelem fejlődését. Minthogy a cseh—orosz kereskedelmi kapcsolatokat nehéz elhatárolni a többi szomszédos országgal folytatott kereskedelemtől, a szerző többnyire szélesebb körben ábrázolja tárgyát és így az egész kelet-európai kereskedelemre vonatkozólag hoz érdekes adatokat. A X—XII. században ez a kereskedelem még kisebb jelentőségű, az elvétele található forrásadatok szerint Csehországból ezüstöt szállítottak Oroszországba, ahonnan rabszolgák és az orosz ötvösművészet alkotásai kerültek el Prágába. Ekkor a két ország között még közvetlen kapcsolatok álltak fenn. A XIII. századtól kezdve a lengyel és a litván állam közvetítésével folyik tovább a kereskedelem. A forrásokból világosan megállapítható, hogy a cseh és morva textil, üveg, bor, papír és ezüst elkerül Oroszországba és más kelet-európai országokba. Nehezebb a forrásokból azt megállapítani, hogy milyen cikkek kerültek Oroszországból a cseh tartományokba. A szerző inkább feltételezi, hogy a szőrme, bőr, élőállat, fegyver, viasz és méz, festőanyagok, fűszerek és orvosságok, dohány és tea, amely Csehországba kerül, legalábbis részben oroszországi eredetű vagy orosz közvetítéssel került Csehországba. Míg a kezdeti korszakban cseh és orosz kereskedők bonyolítják le a kapcsolatokat, addig a későbbiekben német, litván, ukrán, belorussz és zsidó kereskedők tartják a kezükben. I. Péter hadjáratai és az orosz ipar fejlesztésére irányuló törekvései nagy változásokat hoztak, ettől kezdve a két ország kereskedelmi kapcsolatai erősen leszűkültek, a XVIII. században a cseh ipar termékei helyett többnyire már csak cseh ezüstpénz jut el a keletebbre fekvő országokba.

A mintegy 40 lapra kiterjedő bibliográfiai felsorolás mutatja azt, milyen jelentős anyagot gyűjtött össze a szerző munkája megírásához. Részletes adatai, pontos és megbízható következtetései munkáját egész Kelet-Európa gazdaságtörténetének egyik jelentős feldolgozásává teszik. A kötetet részletes név- és tárgymutató, sok kép és az európai kereskedelmi utakat ábrázoló térképvázlat egészíti ki.